

Naj na koncu omenimo še to, da izhaja »Literaturnaja gazeta« v nič manj kot 50.000 izvodih, da jočitajo v vseh delih ogromne države SSSR od poljske meje do Tihega oceana. Teh štirih prevodov naših pesmi v tem časopisu smo zato tembolj veseli.

Oton Berkopec

KRITIKA

IZ BEVKOVE DELAVNICE

Samote. Tri povesti. V Ljubljani 1935. Izdanje Kmetijske Maticice. S pisateljevo sliko in uvodom o pisatelju. Strani 126. Če konec uvoda toži, da je Bevk v Sloveniji še malo znan, manj kakor v Julijski Krajini, bodi dovoljeno pripomniti, da je ta tožba vsaj pretirana, gotovo pa neutemeljena in v nasprotju z začetkom uvoda, ki poudarja, da zalaga Bevk s svojimi spisi vse naše založbe in knjižne družine. Veljati bi utegnila samo, če »pri nas« pomeni: med občinstvom »Kmetijske Maticice«. Po premnogih drugih je tudi ta založba občutila potrebo, da poda svojim bralcem kaj Bevkovega, in po izboru sodeč, je imela pri tem srečno roko.

»Samote« kažejo najpristnejši Bevkov svet, življenje v oddaljenih gorskih zakotjih, ki je v tem umetniškem ogledalu precej drugačno od življenja, kakor si ga navadno predstavlja povprečni zemljan, n. pr. v obleki meščanskega hribolazca. Predvsem je mnogo bogatejše, globlje, bolj razgibano, kakor si ga običajno mislimo. Naslov knjige je bistven in pomemben, ker veže v organsko celoto tri različne usode, tri življenjske dobe: v prvi povesti mladost, v drugi erotsko dozorevanje, v tretji tragiko starosti.

V mestu gorijo luči. Založba »Evalit«, Ljubljana, 1936. Tiskala Delniška tiskarna v Ljubljani. Strani 84. Zrela preprostost je glavni znak te povestice. Z veliko ljubeznijo in zaglabljanjem v neštete podrobnosti razgrinja pisatelj brsteče in zoreče deklinštvu preproste ženske duše, ki zmerom upa nekam više, a ni dovolj zavarovana zoper mestne nevarnosti. Ganljivo je njeno oprijemanje za vsako bilko po prevari, njeno nebogljenost žensko lisjastvo, ko skuša posledice svoje neprevidnosti naprtiti dobremu Cirilu, in njeno otroško-blazno pogovarjanje z materjo na koncu.

Izlet na Špansko. Potopisne črtice. 1936. Unione Editoriale Goriziana — Gorizia. Knjižna zbirka »Luč«. Tipografia Consorziale — Trieste, aprila 1936. S 25 slikami. Strani 96. Celotni vtis: knjiga, ki jo je pisatelj namenil »v prvi vrsti preprostemu bralcu« (str. 11), nudi premnogo tudi zahtevnemu izobražencu in se od prve do zadnje strani bere prav tako prijetno in večkrat prav tako napeto kakor njegove povesti. Uveljavlja se posebno pisatelj pokrajinar, ki mu je narava brez ljudi vsaj tako važna kakor ljudje sami. Njegova domišljija se v pokrajini prav tako krepko razmahuje kakor v človeških dogodivščinah. Še bolj kakor v svojih povestih, kjer je včasih opis narave okvir za ljudi, se je Bevk to pot izkazal kot velik občudovalec naravnih — ne moremo »krasot«, temveč splošnih in zlasti estetskih vrednot; zanj »tudi senčna slika sveta ima neko vsebino in svojo posebno lepoto« (str. 6). Bevk prikazuje z istim zanimanjem in z isto važnostjo lepe in grde, plodne in puste pokrajine in je vanje tako zaljubljen, da se zdi, da bi ne bil posebno nesrečen, če bi tudi živel v pokrajini brez ljudi. V drugi vrsti pridejo naselja in stavbe in šele v tretji ljudje, ki jih predstavlja kot otroke njih pokrajine. To pot jih le kot tujec obzirno opazuje, ne sili pregloboko vanje, ne razgalja jih in ne razkrinkuje, razen malo v legendi iz Montserrata (str. 42), v življenju Lopeja de Vega (str. 81—82) in v popisu bikoborb (84—91). Včasih jih obsije z zdravo šegavostjo, n. pr. v prizoru z dečki berački (37), z oglarjem v Terrassi (46) ali s čistilcem čevljev (93).

Andrej Budal